

ומשור"ה פטור המשלח אע"פ ששילחן להזיק. וכ"כ בדברי יחזקאל סי' נז', עיי"ש. וראה במה שכתבנו בב"ק ט, ב באות עב'. שלא ישמע לי השליח.

ולפי"ז נמצא דרבינא ורב סמא לא פליגי, אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא, דהא לפי"ז בהכרח שני החילוקים אמת. וזה הוא כדעת הריטב"א בחי' הריטב"א החדשים שם, אבל הרא"ש והר"ן והנמו"י שם כתבו דרבינא ורב סמא פליגי. וראה במה שכתבנו בב"מ שם באות שמג'.

והנה לביאורו של הסמ"ע עיקר דין שליחות שפיר שייך גם בדבר עבירה ושפיר היה צריך לחייב את המשלח על מעשה השליח, והא דמיפטר המשלח בשלדב"ע זה הוא רק משום חסרון בכוונת המשלח, ולכן באופן שאין חסרון בכוונת המשלח שפיר מתחייב המשלח, כגון בשליח לאו בר חיובא, וה"ה בישראל מומר, או בשליח שאינו בן בחירה.

אבל הגרע"א כתב בדו"ח שם שלא כהסמ"ע, דהא דאשלדב"ע היינו דא"א לעשות ולהעשות שליח לדבר עבירה משום דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, דכיון דיש לו לשמוע לדברי הרב ולא לדברי התלמיד אינו נעשה שליח [ולפי"ז גם בישראל מומר אשלדב"ע, כיון שיש לו לשמוע לדברי הרב ולא לדברי התלמיד], כדאמרינן אין שליח לדבר עבירה, דהיינו דא"א להעשות שליח לדבר עבירה.

והנה רש"י בב"מ שם כתב דהא דאשלדב"ע בבר חיובא זה הוא משום דאמרינן ליה דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ולא היה לו לעשות" [וכ"כ רש"י בב"ק נא, דאמרינן ליה דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין], ולהלן

(סג) שאני התם דאין שליח לדבר עבירה דאמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין.

הסמ"ע בסי' קפב' סק"ב ביאר דהא דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין גורם שלא יהא שליח לדבר עבירה ולא יתחייב המשלח זה הוא משום דממילא יכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי השליח לעשות הלשיות. וכ"מ מהתוס' בב"ק נו, א בד"ה אלא לחבירה ועט, א בד"ה נתנו ומתוס' הרא"ש כאן בד"ה שלח ובב"מ י, ב בד"ה הני ומהרמ"א בחו"מ סי' שפח' ס"טו ומהש"ך שם בסק"סז בשם התשב"ץ. [ועיין במקנה להלן מג, א בד"ה מכלל דת"ק שכתב לדחות הראייה מהתוס' בב"ק נו, א משום שמהתוס' הכא בד"ה אמאי מעל מוכח דלא ס"ל כהסמ"ע, אבל באמת הרי עכ"פ מהתוס' שם עט, א משמע דס"ל כהסמ"ע]. ובזה מבאר הסמ"ע מה שאמר רבינא בב"מ י, ב דהיכא דהשליח לאו בר חיובא ישלדב"ע ומתחייב המשלח, דזה הוא משום דיסוד הדין דאשלדב"ע הוא משום דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, והיינו דמשור"ה יכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי השליח לעשות השליחות, וזה הרי ל"ש בשליח לאו בר חיובא. וכ"כ כ"ז התוס' שאנץ בב"מ שם, והובא בשיטמ"ק שם, ובזה ביאר גם מה שאמר רב סמא שם דרק כשלשליח יש בחירה ויכול שלא לעשות השליחות אשלדב"ע, אבל כשאין לו בחירה ובע"כ יעשה השליחות [כחצר דגניבה שהיא

מג,א בד"ה ולמ"ד אין מלמדין "דאית לן למימר דיש לו לשמוע דברי הרב", והאי לישנא מתפרשת שפיר לפי הגרע"א, "דאמרינן ליה" שיש לו לשמוע דברי הרב "ולא היה לו לעשות" ומשו"ה אינו נעשה שליח, אבל לפי ביאורו של הסמ"ע לא אתי האי לישנא שפיר, דמאי דאמרינן "ליה" קאמר רש"י, הא לאו משום דאמרינן "ליה" הוא דאשלדב"ע אלא משום דהמשלח אומר שהיה סבור שלא ישמע לו. וגם לא הו"ל לרש"י למימר "ולא היה לו לעשות", אלא וסבר המשלח שלא יעשה. [והמקור של רש"י לדבריו הוא לישנא דגמ' הכא "דאמרינן דברי הרב וכו'", דרש"י מפרש לה דהיינו "דאמרינן ליה דברי הרב וכו' ולא היה לו לעשות"].

והנה לכאורה היה נראה שכוונת רש"י בהגדרה זו היא לבאר החילוק של רבינא [וכנראה גם החילוק של רב סמא], דחילוק זה נובע מיסוד הדין דאשלדב"ע, דכיון דהא דאשלדב"ע זה הוא משום "דאמרינן ליה" ש"לא היה לו לעשות", דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, משו"ה בשליח לאו בר חיובא דל"ש האי טעמא [וכן בשליח שאינו בן בחירה] שפיר ישלדב"ע. אולם הראשונים שם כתבו בדעת רש"י דחילוקים אלו דרבינא ודרב סמא נפק"ל מהא דריבתה תורה חצר בגניבה אע"ג דאשלדב"ע וחצר משום שליחות, וכן מבואר ברש"י שם ריש יא,א. אבל עכ"פ הגרע"א בגליון הש"ס שם הקשה ע"ז דא"ה מנלן באמת חילוקים אלו, דלמא באמת חצר דגניבה לאו משום שליחות איתרבאי אלא משום יד, והגמ' שם לא קאמרא אלא דאי נימא דחצר משום שליחות צ"ל חילוקים אלו. וא"כ לפי דברי

הגרע"א אכן צ"ל כמשנ"ת דחילוקים אלו נפק"ל מעצם הטעם בדינא דשליחות לדב"ע. [ולפי"ז שוב צ"ל דרבינא ורב סמא לא פליגי, שהרי לפי"ז ב' החילוקים מוכרחים]. ואולי יש להתאים גם דברינו עם דברי הראשונים הנ"ל, והיינו דאמנן החילוקים של רבינא ורב סמא הם תוצאה של הגדר הנ"ל בדברי הרב וכו', אבל היא גופא לומר שכן הוא הגדר בדברי הרב [ולא לומר שהגדר הוא שבמילתא דאיסורא לא נתחדשה פרשת שליחות] מחצר דגניבה נפק"ל, דמחצר דגניבה מוכרחים החילוקים הנ"ל ובע"כ איפוא דהגדר בהא דאשלדב"ע הוא "דאמרינן ליה" ש"לא היה לו לעשות" ומשו"ה הוא דאיתנייהו להחילוקים הנ"ל.

והנה כל זה הוא רק אי הא דאשלדב"ע זה הוא משום דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, וכדכתב רש"י בב"מ שם שמשו"ה הוא דרבינא מחלק בין שליח לאו חיובא לשליח בר חיובא. אולם דעת הריטב"א היא דהא דאשלדב"ע דינא הוא ולא תלי כלל בטעמא דדברי הרב וכו', ד"טעמא קאמרינן שכן הוא על הרוב, מיהו דינא דאורייתא הוא כדלקמן [מג,א] ואפילו היכא דליתיה להאי טעמא, כגון שהוא [השליח] שוגג וכיו"ב [וודלא כהתוס' דס"ל דבשליח שוגג ישלדב"ע כיון דל"ש ביה טעמא דדברי הרב] וכו' [עיי"ש שכתב להוכיח כן מהסוגיא דב"מ שם, מהא דלרב סמא אשלדב"ע אף היכא דהשליח אינו עובר שום איסור, אע"ג דבכה"ג ל"ש כלל טעמא דדברי הרב וכו'. וצ"ע, דלפי מש"כ הוא עצמו בחי' הריטב"א החדשים שם דרבינא ורב סמא ל"פ, אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא, הרי באמת גם לרב סמא אין בזה

שלדב"ע משום טעמא דרבינא]. ולדעתו צ"ל שהחילוקים של רבינא ורב סמא מחצר דגניבה הוא דנפק"ל, כמש"כ הריטב"א שם סוף י, ב בדעת רש"י שם, או משחוטי חוץ, כמש"כ התוס' שאנץ שם, דלמסקנת הגמ' דהא דאשלדב"ע נפק"ל משחוטי חוץ לית לן כלל טעמא דדברי הרב וכו', והחילוקים של רבינא ורב סמא למסקנת הגמ' משחוטי חוץ הוא דנפק"ל, דבעינן דומיא דשחוטי חוץ כיון דמהתם הוא דנפק"ל דינא דאשלדב"ע. וכ"כ הש"ך בסי' שמח' סק"ו, עיי"ש. [והתוס' שאנץ שם מבאר דהגמ' בב"מ שם אזלא לפי מסקנת הגמ' כאן דמשחוטי חוץ הוא דנפק"ל דאשלדב"ע ולא משום דברי הרב וכו', דלסברת דברי הרב וכו' ליתא למשנ"ת בגמ' שם דלרבינא בכהן שאמר לישראל צא וקדש לי אשה ובאיש שאמר לאשה אקפי לי קטן ישלדב"ע כיון דלאו בני חיובא נינהו, דהא אע"ג דלאו בני חיובא נינהו באיסור גרושה לכהן ובאיסור הקפה מכ"מ הא קעברי איסורא דלפני עור ואכתי שייך בהו טעמא דסבור הייתי שלא ישמע לי, שהוא יסוד החילוק של רבינא בין לאו בר חיובא לבר חיובא לדעת התוס' שאנץ לפום טעמא דדברי הרב וכו'. אולם על הסמ"ע אין להקשות מגמ' זו, דהוא יעמיד הגמ' באופן דליכא לפני עור, כמש"כ הריטב"א. ואמנם התוס' שם ס"ל דמיירי באופן דאיכא לפני עור, אבל אפשר דהתוס' שם ס"ל דהא דאשלדב"ע אין זה משום דברי הרב וכו', ועיין בתוס' שם בד"ה אין שליח לדבר עבירה ובפנ"י שם. ועכ"פ בתוס' כאן בד"ה אמאי ודאי מבואר דלא כהסמ"ע, שהרי מבואר בתוס' דאף במשלח שוגג, דלא שייך ביה סבור הייתי שלא ישמע לי, אמרינן

דאשלדב"ע אע"ג דהתוס' הכא ס"ל דטעמא דאשלדב"ע הוי משום דברי הרב וכו', כדכתבו דמשו"ה בשליח שוגג ישלדב"ע. ובאמת צ"ע איך יתרץ הסמ"ע קושיית התוס', דהא ס"ל כקושייתם, ותירוצם לא ס"ל].

והנה בעיקר דברי הסמ"ע [והתוס' שאנץ] יש פליאה עצומה, דנראה דכוונת הסמ"ע היא דכיון שהמשלח היה סבור שהשליח לא ישמע לו משו"ה חסר בגמ"ד של המשלח לעשותו שליח ולא הוי מינויו מינוי, אשר לפי"ז יש לתמוה תמיהה גדולה דהיכי אמרינן דבמעילה ושליחות יד וטביחה ומכירה איכא גזה"כ דישלדב"ע, הא בשלדב"ע ליכא מינוי כיון שהמשלח סבור שלא ישמע לו השליח.

ולכן נראה דבאמת אין כוונת הסמ"ע לומר דבשליחות לדבר עבירה השליחות לא חלה [כדעת האומרים שבשליחות לדבר עבירה לא רק שהמשלח לא מתחייב אלא השליחות לא חלה כלל] משום שחסר בגמ"ד של המינוי כיון שהמשלח היה סבור שלא ישמע לו השליח [כהבנת הגרע"א בדבריו, כדמוכח ממה שהקשה עליו מגמ' דב"מ ח, א], אלא כוונתו היא רק דאמנם השליחות חלה אלא דאפ"ה המשלח פטור [כדעת הסוברים שבשלדב"ע מעשה השליח מהני ורק דהמשלח פטור], דכיון שהמשלח סבור שהשליח לא ישמע לו אז המעשה של השליח שמתייחס למשלח הוי כנעשה שלא מדעת גמורה של המשלח, דאמנם השליחות חלה והמעשה מתייחס למשלח כאילו עשאו המשלח כיון שעכ"פ ע"פ ציווי עשה השליח את המעשה, אבל מכ"מ הוי כאילו עשאו המשלח שלא מדעת גמורה כיון שהיה

סבור שהמעשה לא יעשה, וגרע בזה משוגג [שחייב במזיק ובמעילה] כיון שחסר בדעת על עצם המעשה [אבל אי מזיק חייב אפילו באונס לא א"ש הסבר זה במזיק, דהא לפי"ז במזיק חייב אף בלא דעת על עצם המעשה]. ויש להוכיח כן מהפנ"י, דהנה הפנ"י ר"ל כהסמ"ע דטעמא דדברי הרב וכו' היינו דמשו"ה סבור היה המשלח שלא ישמע לו השליח, אולם כתב לדחות ביאור זה בדברי הרב וכו', דאם אכן זה הוא הטעם היכי אמרין דבמעילה ישלד"ע משום ג"ש דחטא חטא מתרומה, הרי ג"ש זו לא נאמרה במיוחד לענין שליחות וכיון שמצד הסברא [הנ"ל דכסבור הייתי שלא ישמע לין צ"ל דאשלדב"ע אמאי מוקמינן להג"ש גם לענין שליחות, הא הוה לן למימר דלענין שליחות לא נאמרה האי ג"ש כיון שהסברא נותנת שאשלדב"ע [נראה להלן באות סח']. והנה יש לתמוה על הפנ"י, דכיון דנחת להאי טענה אמאי לא הקשה בחוזק טפי, דסברא זו הרי מכריחה לומר דאף במעילה אשלדב"ע וא"א כלל לומר דהג"ש דחטא חטא מתרומה קיימא גם על שליחות במעילה. אלא בע"כ הן הן הדברים שביארנו, דכוונת האי סברא אינה דמחמת כן המינוי אינו מינוי אלא רק דמחמת כן חסר בדעת של המשלח על המעשה, ושפיר איפוא שייך לומר דאיכא גזה"כ לחייב המשלח כיון דעכ"פ בציוויו נעשה המעשה ועושה המעשה עשאו בדעת גמורה. ורק זה הוא דקשה דמכ"מ לגבי מעילה לא היה לנו לומר דהג"ש קיימא גם אשליחות כיון שמצד הסברא אשלדב"ע.

אבל עדיין יש פליאה גדולה על הסמ"ע מהגמ' דב"מ י"א, דמקשינן התם ארבינא

"אלא מעתה האומר לאשה ועבד צאו גנבו לי דלאו בני חיובא נינהו הכי נמי דמחייב שולחן" [ומשנינן דעבד ואשה בני חיובא נינהו ורק דאין להם אפשרות לשלם עכשיו], דהא אפילו למאי דחשבינן להו בקושיא דלאו בני חיובא נינהו זה הוא רק בחיוב תשלומין כיון שאין להם אפשרות לשלם עכשיו, אבל הא מיהת באיסור גניבה שפיר הוו בני חיובא, וא"כ אכתי שפיר שייך בהו טעמא דסבור הייתי שלא ישמעו לי מחמת איסור גניבה דאיתנייהו ביה. [אבל על התוס' שאנן לא תיקשי, שהרי התוס' שאנן הכריח דהסוגיא דב"מ שם לא ס"ל האי טעמא, כמשנ"ת לעיל].

והנה הפנ"י מכריח מכח הטענה הנ"ל דדברי הרב וכו' לאו טעמא הוא, ואין זה טעם הדין דאשלדב"ע, אלא זה הוא רק כפירכא שמחמתה אין ללמוד שליחות בדבר עבירה משליחות דגירושין ותרומה קדשים [ולפי"ז בשלדב"ע לא רק שהמשלח אינו מתחייב אלא אין כאן שליחות כלל ולא מהני מעשה השליח כלל], "דכיון דלא ילפינן שליחות בכה"ת אלא מגירושין ותרומה וקדשים לית לן לרבוויי אלא דומיא דהנך דלית בהו עבירה ומשא"כ היכא דאיכא צד עבירה דלא הוי דומיא דהנך ולא אמרה תורה שלח לתקלה כיון דלקושטא דמילתא אין לשליח לשמוע דברי התלמיד אלא דברי הרב, והו"ל האי מילתא כמו פירכא על מה הצד דילפינן מתרומה וגירושין", עיי"ש. [ומשמע קצת מהפנ"י שכן הוא מפרש כוונת הריטב"א הנ"ל, אבל באמת כוונת הריטב"א אינה כן, אלא דאמנם דברי הרב וכו' הוי טעמא, אלא דזה הוא רק כטעמא דקרא שאין גדרי הדין תלויים בו, עיי"ש].

ואכן בתוס' טו"ך מקשה למ"ל הך טעמא דדברי הרב וכו', הא מהנך דלעיל ליכא למילף שליחות בדבר עבירה, דמה לזה שכן עבירה, עיי"ש תירוצו. ולדעת הפנ"י זו היא גופא כוונת הגמ' בהא דדברי הרב וכו'.

והנה הנתיבות בסי' קפב' סק"א כתב דלדעת הריטב"א הנ"ל [דהא דאשלב"ע אין זה משום דברי הרב וכו'] היינו טעמא דאשלב"ע אין זה משום העבירה, אלא זה הוא משום ששליחות מהניא רק לתת כח לשליח לפעול ואינה מועילה להחשיב את המשלח כעושה המעשה כי היכי דליחייב עליה [כדעת הסוברים דבשלב"ע שפיר חלה השליחות ומהניא לקיום המעשה ורק דהמשלח אינו מתחייב], ד"ליכא למילף מתרומה רק לענין שיהיה המעשה קיים, משא"כ בשלב"ע דחייב המשלח בעונש כאילו עבר אלאו שיש בו מעשה זה לא מצינו למילף. ותדע דהא לרוב הפוסקים אפילו בשלב"ע המעשה קיים ואפ"ה המשלח פטור מעונש, וכ"ה בתוס' ב"מ י"ב בד"ה דאמר לישראל לתירוץ קמא, עיי"ש, אלמא דעיקר מה דלא מצינו למילף שלדב"ע מקראי דתרומה וגירושין הוא רק לענין דלא ליחייב שולחו בעונש, אבל לענין שיהא המעשה קיים ילפינן אפילו לדבר עבירה".

והנה ממש"כ הנתיבות דמשו"ה אשלב"ע והמשלח אינו חייב משום דלא הוי "כאילו עבר אלאו שיש בו מעשה" נראה שכוונתו לומר דאע"ג דשולחו של אדם כמותו ומעשה העבירה מתייחס למשלח מכ"מ כיון שהמשלח לא עשה בעצמו מעשה הוי איפוא לגביה כלאו שאין בו מעשה ומשו"ה אינו מתחייב, דאע"ג דעצם העבירה שנעשתה בשליחותו ומתייחסת אליו נעשתה

ע"י מעשה הא מכ"מ איהו לא עבד מעשה והויא איפוא לגביה כלאו שאין בו מעשה שאין לוקין עליו, ומשו"ה בלא ילפותא מיוחדת אין המשלח חייב אע"ג דהשליחות קיימת והעבירה מתייחסת למשלח. והדברים תמוהים מאוד, דהניחא לגבי חיוב מלקות דבעינן לגביה מעשה, כדקיי"ל דלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו, ואולי גם לגבי מזיק, דגם לגבי מזיק אפשר דבעינן מעשה ידיה בפועל ולא סגי בהתייחסות המעשה אליו, אבל לגבי חיוב קרבן מעילה מאי איכא למימר. ואולי גם לגבי חיוב קרבן מעילה בעינן מעשה ידיה בפועל, דכולהו חיובים אין אדם מתחייב בהם אלא במעשה ידיה בפועל ולא סגי בהתייחסות המעשה אליו. אולם עדיין צ"ע דוכי למד"א דלוקין על לאו שאין בו מעשה ליתיה לדינא דאשלב"ע לגבי חיוב מלקות. וי"ל דאע"ג דלוקין אלאו שאין בו מעשה היינו רק שא"צ פעולה שלו, אבל עכ"פ צריך שהעבירה תעשה על ידו, כהא דנותר, דאע"ג שנעשה נותר בלא שום פעולה הא מכ"מ על ידו הוא – דנעשה נותר, ע"י המנעותו מלאכלו, ומשא"כ בשליחות דלא נעשה הדבר על ידו כלל אלא רק שהמעשה מתייחס אליו. ויל"ע בזה.

ואולי כוונת הנתיבות אינה מצד חסרון מעשה של המשלח, אלא כפי שנהוג לומר בשמו [אע"פ שפשטות לשונו אינה כן], וכפי שהבאנו דבריו לעיל באות סב', דמשום חסרון התייחסות המעשה אל המשלח קאתי עלה הנתיבות, והיינו דמתרומה וגירושין וקדשים לא מצינן למילף אלא שיש לשליח הכח לפעול כהבעלים, דמעשה שולחו מהני כמעשה ידיה, אבל הא ליכא למילף מהתם

שמעשה השליח מתייחס למשלח והוי כאילו המשלח עשאו, ומשו"ה הוא דאשלדב"ע והמשלח אינו מתחייב במעשה שלוחו נאע"פ שהשליחות חלה גם בשלדב"ע ומעשה השליח מהנין. והיינו דלא רק עשייה בפועל ע"י המשלח ליכא, אלא אף התייחסות המעשה אל המשלח ליכא, ומשו"ה אין המשלח מתחייב במעשה השליח רק היכן גילתה תורה דישלדב"ע, ובמקומות אלה גילתה תורה או שהמעשה מתייחס למשלח, או שאע"פ שהמעשה אינו מתייחס למשלח אפ"ה המשלח חייב על המעשה שנעשה בשליחותו.

ולפי"ז פשוט דגם במצוות לא מהניא שליחות כיון שהמעשה אינו מתייחס אל המשלח. והתוס' רי"ד שהקשה שתועיל שליחות במצוות אפשר דאכן לזה נתכוון בתירוצו, ויתבאר להלן באות סד'.

סד) שאני התם דאין שליח לדבר עבירה, דאמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים.

התוס' רי"ד כתב ד"יש מקשים א"כ לכל דברי מצוה יועיל השליח, ויאמר אדם לחבירו שב בסוכה בעבורי, הנח תפילין בעבורי". כלומר, כי היכי דבדבר עבירה אי לאו דדברי הרב וכו' היה המשלח חייב כעושה העבירה בעצמו ה"נ בדברי מצוה תתייחס המצוה למשלח כעושה המצוה בעצמו.

וכתב ע"ז התוס' רי"ד ד"לאו מילתא היא, שהמצוה שחייבו המקום לעשות בגופו היאך יפטר הוא ע"י שלוחו והוא לא יעשה כלום. בודאי בגירושין ובקידושין מהני כי הוא המגרש ולא השליח, שמה כתב בגט, אנא

פלוגי פטריה פלונית. וכן נמי האשה למי היא מקודשת כי אם לו והיא אשתו. וכן בתרומה הוא נותן התרומה מפירותיו. וכן בפסח הוא אוכלו ועל שמו ישחט ויזרק הדם. אבל בסוכה ה"נ יכול לומר לשלוחו עשה לי סוכה והוא יושב בה, אבל אם ישב בה חבירו לא קיים הוא כלום, וכן לולב וציצית וכל המצוות". כלומר, דרק כאשר עיקר המכוון והתכלית של המצוה מתייחס אליו, כגון בגיטין וקידושין, או שאת המעשה המרכזי התכליתי של המצוה עושה הוא בעצמו, כגון בפסח ובסוכה, בזה הוא דשייך קיום מצוה ע"י שליח. אבל כאשר המעשה המרכזי התכליתי של המצוה עושה השליח א"א שהמשלח יצא יד"ח עי"ז, שהמצוה שחייבו המקום לעשות בגופו היאך יפטר הוא ע"י שלוחו והוא לא יעשה כלום". אולם אכתי צ"ב היכי מיתרצא עיקר הקושיא דמ"ש משליח לדבר עבירה דאי לאו טעמא דאשלדב"ע או גילויא דקרא היה המשלח מתחייב ע"י מעשה השליח כעושה בעצמו [ולשמאי הזקן אכן מהניא שלדב"ע בכה"ת לחייב המשלח, לביאור ראשון בדבריו בגמ' להלן מג"א, ולביאור שלישי עכ"פ ברציחה]. וכה"ק הקצוה"ח בס"י קפב' סק"ב.

ונראה דכוונת התוס' רי"ד בחילוק בין מצוה לעבירה היא כמו שהסביר באו"ש בריש הל' שלוחין ושותפין "דבמצוות כוונת התורה שיאכלו כל ישראל פסח או מצה ומרור וכיו"ב, א"כ אם יאכל אחד עבור חבירו הלא ימלא אוזן כריסו עבור כל העולם ויתבטל מכוון התורה שכל ישראל יכאלו בעצמם, וכן סוכה שהמכוון שכל ישראל ישבו בסוכות ולא אחד עבור כולם.